

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 15.5.2001
KOM(2001)264 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

**En bæredygtig udvikling i Europa for en bedre verden:
En EU-strategi for bæredygtig udvikling**

(Kommissionens forslag til Det Europæiske Råds møde i Göteborg)

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

En bæredygtig udvikling i Europa for en bedre verden: En EU-strategi for bæredygtig udvikling (Kommissionens forslag til Det Europæiske Råds møde i Göteborg)

I MOD ET BÆREDYGTIGT EUROPA

"Bæredygtig udvikling er en udvikling, som opfylder de nuværende generationers behov uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare" - Verdenskommissionen for Miljø og Udvikling ("Brundtland-kommissionen"), 1987

"Bæredygtig udvikling bør anses som et globalt mål" – Brundtland-Kommissionen

På mødet i Helsinki i december 1999 opfordrede Det Europæiske Råd Europa-Kommissionen til at *"udarbejde et forslag til en langsigtet strategi, der integrerer politikker for en økonomisk, socialt og økologisk bæredygtig udvikling til Det Europæiske Råds møde i Göteborg i juni 2001."* Nærværende meddelelse er Kommissionens svar på Rådets opfordring. Meddelelsen er baseret på Kommissionens høringsoplæg, som blev udsendt i marts, og på de mange reaktioner, Kommissionen har modtaget på dette oplæg.

Bæredygtig udvikling er et globalt mål. Den Europæiske Union bør spille en nøglerolle for at fremme bæredygtig udvikling, både i Europa og i større global sammenhæng, hvor der kræves handling på internationalt plan. For at tage denne opgave op afgav EU og andre signatarer af "Rio-erklæringen" i forbindelse med FN's Generalforsamlings 19. særlige samling i 1997 tilsagn om at udarbejde strategier for bæredygtig udvikling til dette topmøde.

Bæredygtig udvikling - en videre perspektiv på lang sigt

Fuldførelse og supplerende af Lissabon-strategien

For lidt over et år siden opstillede Det Europæiske Råd i Lissabon et nyt strategisk mål for EU: *"at blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi, der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre jobs og større social samhørighed."* Det Europæiske Råd i Stockholm besluttede dernæst, at EU-strategien for bæredygtig udvikling skulle bygge på dette politiske tilsagn og supplere det ved at tilføje miljødimensionen. Hermed erkendes det, at **økonomisk vækst, social samhørighed og miljøbeskyttelse på lang sigt må gå hånd i hånd.**

Et positivt fremtids-perspektiv

Bæredygtig udvikling giver EU **et positivt langtidsperspektiv** til et mere velstående og retfærdigt samfund, som giver løfte om et renere, sikrere og sundere miljø - et samfund, som giver os en bedre livskvalitet, for os selv, vores børn og vores børnebørn. Dette forudsætter, at økonomisk vækst støtter den sociale udvikling og tilgodeser miljøet, at den sociale politik støtter den økonomiske udvikling, og at miljøpolitikken er omkostningseffektiv.

En strategi med nye muligheder for investeringer på lang sigt

Afkobling af miljøbelastning og ressourceforbrug fra økonomisk og social udvikling kræver, at de offentlige og private investeringer i langt højere grad rettes mod ny, miljøvenlig teknologi. Strategien for bæredygtig udvikling bør i de kommende år fungere som en **katalysator for beslutningstagere og den offentlige mening** og blive en

drivkraft til institutionelle reformer og ændringer i erhvervslivets og forbrugernes adfærd. Ved at opstille **klare, langsigtede målsætninger** kan vi påvirke forventningerne i den rigtige retning og skabe de rette betingelser for, at virksomhederne tør investere i innovative løsninger og skabe nye kvalitetsjob.

*Fokus
på de
alvor-
ligste
trusler*

For at konkretisere denne ambitiøse vision foreslår Kommissionen, at **strategien sætter fokus på et begrænset antal problemer, som vil kunne påføre** det europæiske samfund **alvorlig eller uoprettelig skade**:

De alvorligste trusler mod en bæredygtig udvikling

- Udledningen af drivhusgasser fra menneskelige aktiviteter forårsager **global opvarmning**. Klimaændringerne kan ventes at medføre hyppigere ekstreme vejrforhold (orkaner, oversvømmelser) med alvorlige følger for infrastruktur, ejendom, de sociale systemer, sundhed og naturen.
- Folkesundheden trues af nye **antibiotikaresistente stammer af visse patogener** og, potentielt, af **virkningerne på længere sigt** af de mange **farlige kemikalier**, som vi bruger i vores daglige liv. Truslen mod **fødevaresikkerheden** er et voksende problem.
- En ud af hver seks europæere lever i **fattigdom**. Fattigdom og social udstødelse har alvorlige direkte følger på personligt plan, som f.eks. sygdom, selvmord og langvarig arbejdsløshed. En uforholdsmæssig stor del af de fattige er enlige mødre og ældre kvinder, der lever alene. Fattigdom forbliver endvidere ofte i den samme familie i generationer.
- En forøgelse af den forventede levetid er naturligvis velkommen, men befolkningens aldring kombineret med en faldende fødselsrate truer med at bremse den økonomiske vækst og pensionsordningernes og det offentlige sundhedsvæsens kvalitet og finansielle bæredygtighed. Her vil udgifterne i mange medlemsstater kunne stige med op til 8% af BNP mellem 2000 og 2040.
- I de seneste årtier er der sket en voldsom stigning i **tabet af biodiversitet** i Europa. Fiskebestandene i de europæiske farvande er stærkt truede. **Affaldsmængderne** vokser hurtigere end bruttonationalproduktet. **Tabet af jord** og dalende frugtbarhed forringer landbrugsjordens levedygtighed.
- **Trafiktætheden** er steget hurtigt og trafikstop hører efterhånden til dagens orden. Det berører navnlig byområder, som også kæmper med andre problemer, såsom bykernens forfald, vildtvoksende forstæder og koncentration af dyb fattigdom og social udstødelse. **Regionale skævheder** i EU er fortsat et alvorligt problem.

Løsning af disse problemer kræver en ny politisk dagsorden

Kun meget få af disse ubæredygtige tendenser er nye. Der er gjort forsøg på at løse problemerne på mange niveauer i regering og samfund. F.eks. har lokale Agenda 21-projekter vist sig at være et effektivt middel til at skaffe enighed om kursændringer på lokalt plan. Hidtil har disse bestræbelser imidlertid kun haft begrænset succes. Det er vanskeligt at ændre fastgroede politikker og adfærdsmønstre og samordne løsningerne på de forskellige problemer. For at bekæmpe disse ubæredygtige tendenser og realisere en bæredygtig udvikling kræves derfor: **hurtig handling**; engageret og langsigtet **politisk lederskab**; en **ny tilgang til politisk beslutningstagning**; omfattende **medinddragelse** samt **medansvarlighed på internationalt plan**.

At lade stå til kan komme til at koste langt mere end at handle i tide

- **Hurtig handling:** Tiden er nu kommet til at tage de udfordringer op, som en bæredygtig udvikling indebærer. Mange af de tendenser, som truer en bæredygtig udvikling, skyldes tidligere tiders valg inden for produktionsteknologi, arealanvendelse og infrastrukturinvesteringer, og disse tendenser kan kun vanskeligt vendes inden for en kort tidsramme. De alvorligste følger af tab i biodiversiteten, øget antibiotikaresistens og klimaændringer vil ganske vist først vise sig efter mange år,

men det vil være meget dyrt eller måske umuligt at håndtere dem, når de først er blevet en realitet.

Der kræves politisk lederskab, når de vanskelige beslutninger skal træffes

- **Stærkt politisk lederskab:** Der vil være behov for stærkt politisk lederskab for at få de ændringer igennem, som kræves til en bæredygtig udvikling. En bæredygtig udvikling vil uden tvivl være til gavn for samfundet som helhed, men der skal ikke desto mindre indgås **vanskelige kompromiser** mellem modstridende interesser. Disse kompromissituationer må vi håndtere åbent og ærligt. Kursændringerne skal gøres på en loyal og afbalanceret måde, og **snævre særinteresser må ikke veje tungere** end samfundets velfærd som helhed.

Den politiske beslutningstagning bør styres af sammenhængende, langsigtede visioner

- **En ny tilgang til beslutningstagning:** EU har ganske vist udviklet en lang række politikker til håndtering af den økonomiske, miljømæssige og sociale dimension af bæredygtighed, men uden tilstrækkelig samordning. **Alt for ofte er de foranstaltninger, der træffes på ét område, til hinder for udviklingen på et andet område**, og løsningen på problemerne ligger ofte i hænderne på beslutningstagere i andre sektorer eller på andre regeringsniveauer. Dette er en væsentlig årsag til mange ubæredygtige tendenser på lang sigt. Endvidere betyder manglen på et sammenhængende langsigtet perspektiv, at der er for stærk fokus på omkostningerne på kort sigt og for svag fokus på de løsninger på længere sigt, som vil være gavnlige for alle parter.

Alle skal bidrage. Det er vigtigt, at EU spiller en stærk rolle.

- **Der kræves handling fra alle og på alle niveauer:** Mange af de ændringer, der skal til for at skabe en bæredygtig udvikling, kan kun gennemføres på EU-plan, herunder naturligvis på områder, hvor Fællesskabet har enekompetence i retlig henseende, eller hvor de integrerede europæiske økonomier betyder, at spredte tiltag for medlemsstaternes side oftest vil være virkningsløse. I andre tilfælde vil det være mere hensigtsmæssigt at gribe ind nationalt, regionalt eller lokalt plan. **Myndighederne spiller en vigtig rolle, da de kan skabe klare rammer på lang sigt**, er det i sidste ende de enkelte borgere og virksomheder, som skal foretage de ændringer i adfærd og teknologi, som skal bringe os nærmere til en bæredygtig udvikling.

Ved at bringe orden i vores eget hus viser vi vejen frem på internationalt plan

- **En ansvarlig partner i en globaliseret verden:** Mange af de problemer, der truer en bæredygtig udvikling, har en global dimension og skal derfor løses på globalt plan. Klimaændringerne er et klart eksempel herpå. Det er Kommissionens anskuelse, at industrilandene skal tage føringen i indsatsen hen i mod en bæredygtig udvikling, og opfordrer de andre industrilande til også at påtage sig deres ansvar på dette område. Som et første skridt mod bæredygtighed på globalt plan og lederskab på internationalt plan foreslår Kommissionen, at **EU starter med at bringe sit eget hus i orden**. Da EU's produktion og forbrug har konsekvenser, der går ud over vores grænser, må vi sikre os, at vores politik på alle områder styrker mulighederne for bæredygtig udvikling på globalt plan.

Til løsning af disse problemer foreslår Kommissionen en EU-strategi i tre dele:

- 1: Et sæt **tværgående forslag og henstillinger**, der skal gøre indsatsen mere effektiv og bane vejen for bæredygtig udvikling. En forudsætning herfor er, at de forskellige politikker supplerer hinanden og ikke trækker i forskellige retninger.
- 2: Et sæt **overordnede målsætninger og særlige foranstaltninger** på EU-plan til behandling af de problemer, som skaber de største hindringer for en bæredygtig udvikling i Europa.
- 3: Skridt til at **gennemføre strategien og gøre status over fremskridtet**.

II BANE VEJEN FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING: HVORDAN KAN VI NÅ VORES AMBITIONER

*Den
nuværende
politik skal
ændres*

For at nå frem til en bæredygtig udvikling må vi ændre den måde, vi fører politik på, både på EU-plan og i medlemsstaterne. Og dette kræver et klart engagement på højeste plan. I dette afsnit fremsætter vi en række forslag til, hvordan vi kan tage udfordringerne op på en mere effektiv måde.

Større sammenhæng i den politiske beslutningstagning

*Al politik
bør
vurderes
efter,
hvordan
den
bidrager til
en
bæredygtig
udvikling*

Bæredygtig udvikling bør være det centrale mål for alle sektorer og for alle politikker. Det betyder, at beslutningstagerne må kortlægge de konsekvenser - gode og dårlige - som deres beslutninger kan få for andre politikker og tage hensyn hertil. En **udførlig vurdering af konsekvenserne** af et forslag skal omfatte en vurdering af forslagens økonomiske, miljømæssige og sociale konsekvenser i og uden for EU, herunder i givet fald konsekvenserne for ligebehandling og lige muligheder for mænd og kvinder. Det er navnlig vigtigt klart at identificere de befolkningsgrupper, som berøres negativt af de pågældende forandringer, så beslutningstagerne kan tage stilling til, om der skal træffes særlige foranstaltninger for at hjælpe disse grupper med at tilpasse sig de nye omstændigheder. Konsekvensvurderingerne bør finde sted systematisk og med anvendelse af ekspertise fra et bredt spektrum af sektorer.

*Hertil kræves
bedre
information,
navnlig til
håndtering af
risici og
usikkerheds-
momenter*

For at kunne foretage en systematisk vurdering af de forslag, der fremsættes, er der **behov for bedre information**. F.eks. har vi endnu ikke fuld forståelse for følgerne af en aldrende befolkning, og det samme gælder konsekvenserne for biodiversiteten og folkesundheden som følge af visse former for miljøforurening eller kemikalier, f.eks. de hormonforstyrrende stoffer. I overensstemmelse med forsigtighedsprincippet må manglende viden imidlertid ikke tages som en undskyldning for ikke at gribe ind eller gribe ind på et forkert grundlag. Risiko og usikkerhed er en del af livet. Videnskab og forskning har til opgave at hjælpe os med at udforske den risiko og den usikkerhed vi står overfor, og skal skabe grundlaget for problemløsning og beslutningstagning. Beslutningstagerne har ansvaret for at håndtere risikoen effektivt og forklare offentligheden, hvori den består.

Handling

- ✓ I alle politikker skal bæredygtig udvikling spille en central rolle. I de kommende revisioner af de fælles politikker skal vi undersøge, hvordan de kan bidrage mere positivt til en bæredygtig udvikling:
- ✓ I forbindelse med midtvejsrevisionen af den fælles landbrugspolitik skal der i højere grad lægges vægt på kvalitet end på kvantitet, f.eks. ved at fremme økologisk produktion og andre miljøvenlige jordbrugsmetoder, og ved at flytte ressourcerne fra markedsstøtte til udvikling i landdistrikterne.
- ✓ Den fælles fiskeripolitik bør fremme bæredygtig forvaltning af fiskebestandene i EU og internationalt og sikre levedygtigheden for EU's fiskeriindustri på lang sigt, samtidig med at der værnes om de marine økosystemer.
- ✓ Den fælles transportpolitik bør løse problemet med stigende trafiktæthed og forurening og fremme anvendelsen af mere miljøvenlige transportformer.
- ✓ Samhørighedspolitikken skal i højere grad sigte mod de regioner, der er ringest udviklede og har de alvorligste strukturproblemer - f.eks. forfald i byområder og tilbagegang i landbrugserhvervet - og de grupper i samfundet, som er mest sårbare over for langvarig social udstødelse.
- ✓ Kommissionen vil på Det Europæiske Råds møde i Laeken i december forelægge en handlingsplan med sigte på at forbedre lovgivningen. Bl.a. mekanismer, der kan sikre, at alle vigtige lovgivningsforslag omfatter en **vurdering af de mulige økonomiske, miljømæssige og sociale fordele og omkostninger ved at gribe ind eller ved at undlade at gribe ind, både i og uden for EU**. Rådets og Parlamentets ændringer til Kommissionens lovgivningsforslag bør udarbejdes i samme ånd.

Korrekt prissætning som middel til at give enkeltpersoner og virksomheder de rette signaler

Markedspriserne har stærk indflydelse på forbrugernes og virksomhedernes adfærd. Markedsreformer, der sikrer korrekt prissætning, kan skabe nye forretningsmuligheder i form af udvikling af nye tjenesteydelser og produkter, som kan lette presset på miljøet og opfylde sociale og økonomiske behov. Dette kan til tider betyde, at det offentlige skal betale for tjenesteydelser, som ellers ikke ville blive præsteret, såsom vigtige offentlige tjenester i tyndt befolkede områder. Ofte vil der imidlertid snarere blive tale om at **fjerne subsidier, der ansporer til uøkonomisk anvendelse af naturressourcerne**, og om at sætte en pris på forurening. Hvis priserne ændres på denne måde, vil det betyde et stadigt incitament til at udvikle og anvende sikrere og renere teknologi og udstyr, og det vil ofte være tungen på vægtskålen.

Korrekt prissætning vil anspore til ændringer i adfærd og teknologi

Handling

- ✓ Kommissionen vil i sine forslag til foranstaltninger og lovgivning prioritere en **markedsbaseret tilgang** med prisincitamenter, hvor dette med rimelighed kan formodes at kunne opfylde sociale og miljømæssige mål på en fleksibel og omkostningseffektiv måde.

Investeringer i videnskab og teknologi med tanke på fremtiden

*Fremskridt
inden for
viden og
teknologi har
afgørende
betydning*

Fortsat velfærd på lang sigt afhænger i afgørende grad af udviklingen inden for viden og teknologi. Investerer vi ikke i viden og teknologi, må vi i langt højere grad tilpasse os til en bæredygtig udvikling ved at ændre vores forbrugsmønstre. Ved at fremme innovation kan vi bidrage til at der udvikles ny teknologi, som bruger færre naturressourcer, mindsker forureningen eller risikoen for sundhed og sikkerhed, og som er billigere end den hidtidige teknologi. EU og medlemsstaterne bør **sikre sig, at lovgivningen ikke står i vejen for innovation** eller skaber unødige, ikke-markedsrelaterede hindringer for videreformidling og anvendelse af ny teknologi.

Offentlig støtte til teknologiske forandringer til fremme af en bæredygtig udvikling bør sætte fokus på grundlæggende og anvendt forskning i sikker og miljøvenlig teknologi og på benchmarking- og demonstrationsprojekter, der lette indtrængningen på markedet for ny, sikrere og renere teknologi. Den offentlige indkøbspolitik er - forudsat at den ikke fungerer som et dække for protektionisme - også et middel til at fremskynde udbredelsen af ny teknologi. Også i den private sektor vil en grøn indkøbspolitik kunne bidrage til udbredelsen af miljøvenlige produkter og tjenester.

Handling

- ✓ Fællesskabet bør udnytte det kommende forskningsrammeprogram til at støtte aktiviteter, der kan fremme bæredygtig udvikling, inden for rammerne af Det Europæiske Forskningsrum.
- ✓ På grundlag af den vejledning, Kommissionen vil udgive i den nærmeste fremtid, bør medlemsstaterne overveje, hvordan **de i højere grad kan udnytte deres offentlige indkøbspolitik** til at fremme miljøvenlige produkter og tjenester.
- ✓ Kommissionen vil fremme **initiativer fra den private sektor**, der går ud på at inddrage miljøfaktorer i deres indkøbsspecifikationer.
- ✓ Kommissionen opfordrer industrien til at indkredse de faktorer, den opfatter som de vigtigste hindringer for udvikling og mere udbredt anvendelse af ny teknologi i f.eks. energi-, transport- og kommunikationssektoren.
- ✓ Fællesskabet bør bidrage til, at der senest i 2008 oprettes en europæisk facilitet for global miljø- og sikkerhedsovervågning (Global monitoring of environment and security - GMES)

Forbedring af kommunikationen og mobilisering af borgerne og erhvervslivet

Videnskab og videnskabelig rådgivning spiller en central rolle som grundlag for beslutningstagning, men den seneste tids paniksituationer på human- og dyresundhedsområdet har rokket ved offentlighedens tillid til videnskabens objektivitet. Offentligheden har mistanke om, at beslutningstagerne i højere grad har taget hensyn til snævre særinteresser end samfundet som helhed. Denne opfattelse er kun en del af en mere omfattende følelse af usikkerhed. Mange har den opfattelse, at politik er blevet for teknokratisk og uden forbindelse med befolkningens reelle problemer og i for høj grad styret af snævre interesser. Vi kan kun komme denne stigende mistillid til den politiske proces til livs, hvis beslutningsprocessen bliver mere åben.

mere åben
beslutningsproces vil
bedre politikken og
involvere borgerne og
erhvervslivet til at
tage

Med en åben beslutningsproces på politisk plan kan eventuelle kompromiser mellem modstridende interesser endvidere klart identificeres, og beslutningerne kan træffes på en gennemsigtig måde. Hvis vi på et **tidligere stadium i processen og på en mere systematisk måde indleder en dialog** med de interesserede parter - navnlig med forbrugerrepræsentanterne, hvis interesser ofte ignoreres - kan det ganske vist forlænge den tid, det tager at forberede et forslag til nye foranstaltninger, men det skulle kunne forbedre lovgivningens kvalitet og fremskynde gennemførelsen. Vi bør også indhente synspunkter fra tredjelande.

Udbredt følelse i befolkningen af "medejerskab" til målet om bæredygtig udvikling afhænger ikke blot af større åbenhed i beslutningsprocessen, men også af, om de enkelte mennesker føler, at de selv kan gøre en forskel gennem deres egne handlinger. F.eks. har lokal Agenda 21 været et effektivt middel til at fremme bæredygtig udvikling på lokalt plan. Også uddannelsessystemet kan spille en afgørende rolle for at give befolkningen en bedre forståelse af målet med bæredygtig udvikling og en **opfattelse af individuelt og kollektivt ansvar**, som kan anspore til ændringer i adfærdsmønstrene.

Den offentlige politik spiller også en nøglerolle med hensyn til at styrke opfattelsen af et større socialt ansvar og skabe de rette rammer for, at virksomhederne integrerer miljømæssige og sociale hensyn i deres aktiviteter. Nogle af de mest fremsynede virksomheder har forstået, at **bæredygtig udvikling indebærer nye muligheder**, og er begyndt at tilpasse deres investeringspolitik i overensstemmelse hermed. Virksomhederne bør ansøres til en proaktiv tilgang til bæredygtig udvikling i deres transaktioner i såvel EU som andre steder.

Handling

- ✓ Kommissionens kommende hvidbog om nye styreformer vil indeholde forslag om, at der forud for fremsættelse af vigtige forslag foretages **omfattende høringer af interesserede parter** i og uden for EU, og ofte også en offentlig høring. Også i forbindelse med revisionen af politikken på vigtige områder vil de interesserede parter blive hørt.
- ✓ Alle noterede virksomheder med et personale på mindst 500 opfordres til **i deres årsrapporter til aktionærerne at offentliggøre et "trefoldigt resultat"**, som viser virksomhedernes resultater ud fra økonomiske, miljømæssige og sociale kriterier. EU-virksomheder, der på globalt plan efterlever OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder

eller andre tilsvarende retningslinjer, opfordres til at vise dette over for offentligheden.

✓ Medlemsstaterne bør overveje, hvordan deres **uddannelsessystemer** kan bidrage til en bedre forståelse af bæredygtig udvikling.

Udvidelsen og den globale dimension

EU-strategien skal se ud over vores nuværende grænser

EU-strategien bør se ud over EU's nuværende grænser, så den er relevant for de lande, som vil slutte sig til EU i de kommende år. Disse fremtidige medlemsstater står over for mange af de samme problemer som EU, men har også mange særlige træk. F.eks. har de en langt rigere biodiversitet. De økonomiske og sociale skævheder vil imidlertid blive større efter udvidelsen. De nye medlemsstater vil have en langt større landbrugsbefolkning, og de halter bagefter med hensyn til investeringer i infrastruktur og produktionsteknologi. I de fremtidige reformer af Fællesskabets politik skal der tages hensyn til disse forskelle. Kandidatlandene bør inddrages aktivt i gennemførelsen af denne strategi.

Bæredygtig udvikling i EU må bidrage til bæredygtig udvikling på globalt plan

Endvidere har mange af EU's politikker betydning for udsigterne til bæredygtighed, der går langt ud over EU's grænser, og EU's produktion og forbrug øger presset på de globale miljøressourcer. Det er derfor vigtigt at sikre, at de foranstaltninger, vi træffer for en bæredygtig udvikling i Europa, bidrager til udsigterne til en bæredygtig udvikling i resten af verden. Endvidere må vores **politik udadtil aktivt støtte den indsats, der gøres af andre lande** - navnlig udviklingslandene - for at nå frem til en mere bæredygtig udvikling.

Samarbejde med andre lande og internationale organisationer vejer tungt

For at kunne bidrage effektivt til bæredygtig udvikling på globalt plan må EU og medlemsstaterne samarbejde med andre lande og internationale institutioner, herunder OECD, Verdenshandelsorganisationen, Den Internationale Arbejdsorganisation, Den Internationale Valutafond, Verdensbanken og De Forenede Nationers Miljøprogram. Den rolle, EU skal spille for at bidrage til en bæredygtig udvikling i denne mere globale sammenhæng, vil blive behandlet indgående i forbindelse med forberedelserne til Rio+10-topmødet i Sydafrika i 2002.

Handling

✓ Kommissionen vil i første halvdel af 2002 forelægge en meddelelse med en mere indgående redegørelse for, **hvordan EU bør bidrage til en global bæredygtig udvikling**, med henblik på verdenstopmødet om bæredygtig udvikling (Rio+10) i Johannesburg. Bl.a. bør meddelelsen komme ind på spørgsmålet om mobilisering af yderligere finansielle midler til udviklingsbistand, navnlig til bekæmpelse af fattigdommen globalt.

III OPSTILLING AF LANGSIGTEDE MÅLSÆTNINGER OG DELMÅL: PRIORITEREDE INDSATSOMRÅDER

Der skal sættes ind på en lang række områder

Der kræves konkrete foranstaltninger

De vigtigste hindringer for en bæredygtig udvikling, der er gjort rede for ovenfor, berører en lang række sektorpolitiske områder, og kan derfor kun håndteres med en **bredspektret og tværsektoriel tilgang**. Konkrete indgreb på specifikke områder bør følge de principper, der er opstillet i foregående afsnit. Reformerne af Fællesskabets politikker skal sigte mod, at de bidrager mest muligt til de strategiske målsætninger i EU-strategien for bæredygtig udvikling.

De økonomiske, miljømæssige og sociale grundstene i en bæredygtig udvikling skal indgå som en integrerende del af EU's strategi

Allerede på Det Europæiske Råds møder i Lissabon, Nice og Stockholm nåede man til enighed om målsætninger og foranstaltninger til løsning af to af de seks problemer, som udgør den største hindring for bæredygtig udvikling i Europa: **bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse** samt **håndtering af de økonomiske og sociale konsekvenser af en aldrende befolkning**. Nærværende strategi foreslår ikke nye foranstaltninger på disse områder. De nævnte målsætninger indgår imidlertid som en integreret del af EU's strategi for bæredygtig udvikling, der er anført i bilag 1.

For de resterende fire problemer foreslår Kommissionen følgende prioriterede målsætninger og foranstaltninger på EU-plan. Disse målsætninger kræver også handling fra medlemsstaternes side, både i deres nationale politik og i de afgørelser, Rådet træffer om ændringer i Fællesskabets politik. Kommissionen vil aflægge beretning om udviklingen hen imod strategiens mål i sin rapport for Det Europæiske Råds årlige forårsmøde (den sammenfattende rapport).

Klimaændringerne skal bremses og der skal i højere grad anvendes ren energi

De overordnede målsætninger

- EU vil opfylde sin Kyoto-forpligtelse. Kyoto er imidlertid kun det første stadium på vejen. Derefter bør EU sigte mod at reducere udslippet af drivhusgasser med gennemsnitligt 1% pr. år i forhold til 1990-niveauet frem til 2020.
- EU vil gøre sit yderste for at sikre, at andre store industrilande opfylder deres Kyoto-mål. Dette er et nødvendigt skridt til at sikre den mere omfattende indsats fra internationalt hold, der kræves til at begrænse den globale opvarmning og tilpasse forholdene hertil.

Foranstaltninger på EU-plan

- Vedtagelse af direktivet om beskatning af energiprodukter inden udgangen af 2002. Senest to år herefter vil Kommissionen foreslå yderligere ambitiøse miljømål for energiafgifter med henblik på fuldstændig internalisering af de eksterne omkostninger, samt indeksregulering af mindsteniveauet for punktafgifter efter inflationsraten som et minimum.
- Udfasning af alle subsidier til fremstilling og forbrug af fossile brændstoffer frem til 2010. Om nødvendigt indførelse af ledsageforanstaltninger til fremme af alternative beskæftigelsesmuligheder. Undersøgelse af, om det vil være nødvendigt at oprette kulreserver, og om vi bør opretholde en subsidieret mindsteproduktion af hensyn til forsyningssikkerheden. Forslag fra Kommissionen i 2001 med henblik på Rådets vedtagelse inden udløbet af EKSF-traktaten i juli 2002. Den særlige situation i nogle af ansøgerlandene skal tilgodeses i tiltrædelsestraktaterne.
- Foranstaltninger til reduktion af drivhusgasudledningerne baseret på resultaterne af det europæiske klimaprogram. Kommissionen vil bl.a. inden udgangen af 2001 fremsætte forslag om indførelse af en europæisk ordning for handel med CO₂-kvoter.
- Alternative brændstoffer, herunder biobrændsel, bør tegne sig for mindst 7% af brændstofforbruget i biler og lastvogne inden udgangen af 2010 og for mindst 20% inden 2020. Kommissionen vil fremsætte forslag herom i 2001 med henblik på godkendelse i 2002.
- Konkrete foranstaltninger til mindske af energiefterspørgslen, f.eks. på grundlag af skærpede minimumsstandarder og mærkningskrav for bygninger og apparater med henblik på øget energieffektivitet.
- Øget støtte til forskning, udvikling og videreformidling af teknologi for så vidt angår
 - rene og fornybare energiresourcer
 - sikrere atomkraft, navnlig med hensyn til håndtering af affald fra atomkraftværker.

Håndtering af truslen mod folkesundheden

De overordnede målsætninger

- Alle aktørerne i fødevarekæden skal have fødevarer sikkerhed og -kvalitet som mål
- Inden 2020 skal det sikres, at fremstilling og anvendelse af kemikalier ikke indebærer betydelig risiko for sundhed og miljø
- Problemer i forbindelse med udbrud af smitsomme sygdomme og antibiotikaresistens skal håndteres.

Foranstaltninger på EU-plan

- Bedre oplysning og bevidstgørelse af forbrugerne, bl.a. gennem uddannelse og klar fødevaremærkning.
- Oprettelse af en europæisk fødevaremyndighed i 2002.
- Forbedring af mulighederne for at overvåge og kontrollere sundhedsvirkningerne af visse stoffer (f.eks. dioxiner, toksiner, pesticider) i fødevarerne og i miljøet, navnlig virkningerne på børn.
- Omdirigering af støtten fra den fælles landbrugspolitik, så der ydes støtte til kvalitet og ikke kvantitet i produktionsmetoder og produkter; fra 2002 vurdering af markedsordningen for tobak, tilpasning af ordningen med henblik på udfasning af tobaksstøtte, samtidig med at der træffes foranstaltninger til udvikling af alternative indtægtskilder og erhvervsmuligheder for tobaksarbejdere og -producenter; fastsættelse af den tidligst mulige frist under hensyntagen til forholdene.
- Udvikling, inden udgangen af 2003, af en omfattende EU-strategi til fremme af sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen med henblik på en væsentlig nedgang i arbejdsulykker og erhvervssygdomme.
- Al lovgivning til gennemførelse af den nye kemikaliepolitik skal være på plads inden udgangen af 2004.
- Kommissionen vil inden udgangen af 2001 forelægge en europæisk handlingsplan med henblik på at bremse forekomsten af antibiotikaresistens, baseret på bedre oplysning, udfasning af anvendelsen af antibiotika som væksthjælpemidler i landbruget og skærpet kontrol med anvendelsen af antibiotika til behandling af mennesker, dyr og planter.
- Inden udgangen af 2003, oprettelse af en europæisk facilitet til overvågning af og kontrol med udbrud af smitsomme sygdomme.

En mere ansvarlig forvaltning af naturressourcerne

De overordnede målsætninger

- Afkobling af forbindelsen mellem økonomisk vækst, ressourceforbrug og dannelse af affald
- Beskyttelse og genoprettelse af levesteder og natursystemer og stop for tabet af biodiversitet inden udgangen af 2010
- Bedre forvaltning af fiskeriet, så nedgangen i fiskebestandene kan vendes og vi kan sikre et bæredygtigt fiskeri og sunde havøkosystemer, både i EU og globalt.

Foranstaltninger på EU-plan

- Udvikling af en integreret produktpolitik i samarbejde med erhvervslivet med henblik på at mindske ressourceforbruget og miljøbelastningen fra affald
- EU-lovgivning om objektivt miljøansvar, inden udgangen af 2003
- Kommissionen vil indføre et system med biodiversitetsindikatorer inden udgangen af 2003
- Kommissionen vil foreslå et system til måling af ressourceproduktiviteten, som skal være funktionsdygtigt inden udgangen af 2003.
- Forbedring af de miljøvenlige landbrugsforanstaltninger i forbindelse med midtvejsrevisionen af den fælles landbrugspolitik, så der skabes en gennemsigtig ordning for direkte betalinger af miljøtjenester
- I 2002: revision af den fælles fiskeripolitik, ophævelse af u hensigtsmæssige subsidier, som ansporer til overfiskning, og nedbringelse af EU-fiskeriflådens størrelse og aktivitet til et niveau, der er i overensstemmelse med fiskeriets bæredygtighed på globalt plan, samtidig med at der tages hånd om de sociale problemer som følge af nedskæringen.

Forbedring af transportsystemet og fysisk planlægning

De overordnede målsætninger

- Betydelig afkobling mellem væksten i transporten og væksten i bruttonationalproduktet, med henblik på at mindske trafiktætheden og andre negative sidevirkninger af transport.
- Omlægning af transportefterspørgslen fra vejtransport til skinne-, vand- og kollektiv persontransport, så vejtransportens andel i 2010 ikke overstiger dens andel i 1998 (det seneste år, der foreligger data for).
- Fremme af en mere afbalanceret regionaludvikling ved at mindske skævhederne i de økonomiske aktiviteter og bevare landbrugs- og bysamfundenes levedygtighed, som anbefalet i den europæiske perspektivplan for fysisk planlægning.

Foranstaltninger på EU-plan

- Kommissionen vil i 2002 foreslå rammebestemmelser for transportpriser, som skal sikre, at priserne på de forskellige transportformer, herunder lufttransport, inden udgangen af 2005 afspejler deres omkostninger for samfundet.
- Indførelse af rammebestemmelser i 2003, så der gennem intelligente transportsystemer kan sikres interoperabilitet i betalingsordningerne for vejtransport. Fremme af yderligere teknologisk udvikling med henblik på indførelse af vejbenyttelsesafgifter.
- Prioritering af infrastrukturinvesteringer til offentlig transport og jernbaner, indre vandveje, kystnær skibsfart og intermodal transport. Navnlig vil Kommissionen i 2001 foreslå en revision af retningslinjerne for det transeuropæiske transportnetværk,

med henblik på vedtagelse i 2003, og den vil som led i midtvejsrevisionen af strukturfondene arbejde for, at støtten til vejtransport reduceres mærkbart.

- Forbedring af transportsystemerne ved at udfylde hullerne i transportnettet, udvikle åbne markeder og samarbejde på EU-plan (f.eks. liberalisering af jernbaner, lufttrafiksystemer). Det fælles europæiske luftrum skal være en realitet inden udgangen af 2004.
- Fremme af telearbejde ved at fremskynde investeringer i næste generations kommunikationsinfrastruktur og -systemer.
- I 2001 påbegyndelse af realiseringen af det europæiske observationsnet for fysisk planlægning ("European Spatial Planning Observatory Network" - ESPON) med henblik på opstilling af et sæt regionale indikatorer til analyse af konsekvenserne af Fællesskabets politik på regionalt plan.
- Vurdering af sammenhængen mellem de områder, der er genstand for forskellige fællesskabspolitikker (f.eks. NATURA 2000, mindre begunstigede landbrugsområder, områder, der er berettiget til støtte fra strukturfondene eller statsstøtte).
- Differentiering af indtægtskilderne i landdistrikterne, bl.a. ved at øge den andel af støtten fra den fælles landbrugspolitik, der ydes til udvikling i landdistrikter.
- Fremme af lokale initiativer til løsning af problemerne i byområderne. Henstillinger med henblik på integrerede udviklingsstrategier for byområder og miljøfølsomme områder.

IV GENNEMFØRELSE AF STRATEGIEN OG STATUS OVER FREMSKRIDTET: EFTER GÖTEBORG

Årligt status over fremskridtet

Regelmæssig
overvågning
af og
rapportering
om
fremskridtet,
baseret på
indikatorer

Det Europæiske Råd i Stockholm besluttede, at **alle aspekter af bæredygtig udvikling skulle tages op til revision i forbindelse med Det Europæiske Råds årlige forårsmøde**. For at kunne måle de fremskridt, der gøres, vil det være nødvendigt at udvide den række indikatorer, der allerede er fastsat til overvågning af Lissabonstrategien. Disse indikatorer følger naturligt af de langsigtede målsætninger og de mål, Kommissionen foreslår i nærværende meddelelse.

Handling

- ✓ Kommissionen vil hvert år i sin sammenfattende rapport forelægge Det Europæiske Råds forårsmøde en redegørelse for fremskridtet i gennemførelsen af strategien for bæredygtig udvikling.
- ✓ Kommissionen vil foreslå et begrænset antal **vigtige resultatindikatorer** på Det Europæiske Råds møde i Barcelona i foråret 2002.
- ✓ Den proces for **integration af miljøet** i andre sektorpolitikker, som Det Europæiske Råd lancerede i Cardiff, må videreføres og bidrage til EU's strategi for bæredygtig udvikling i lighed med bidraget til den økonomiske og sociale dimension fra de *overordnede retningslinjer for den økonomiske politik og retningslinjerne for beskæftigelsen*. Strategierne for sektorintegration bør være i overensstemmelse med de særlige målsætninger i EU's strategi for bæredygtig udvikling.

Arbejdsmetoderne skal ændres

Alle
Fællesskabets
institutioner
bør revidere
deres
arbejdsmetoder

På alle stadier i Fællesskabets lovgivningsproces udformer og drøfter man forslag i de enkelte sektorer uden i tilstrækkelig grad at tilgodese sammenhængen mellem de forskellige områder. Denne snævre sektororienterede tilgang forstærkes af den måde, Kommissionen, Rådet og Parlamentet er organiseret på. Alle de tre institutioner bør overveje, hvilke skridt de kan tage for at råde bod herpå.

Kommissionen vil forbedre sine interne procedurer for at kunne fremsætte mere konsistente forslag. Også Ministerrådet og Europa-Parlamentet bør **revidere deres arbejdsmetoder**. Rådet bør ændre sine strukturer for at forbedre samordningen af og sammenhængen i det arbejde, der gøres i Rådets forskellige sammensætninger. Europa-Parlamentet bør overveje at nedsætte et udvalg for bæredygtig udvikling, som skal udtale sig om de videre konsekvenser af de forskellige sektorpolitiske forslag. Udvalget bør bestå af repræsentanter for andre udvalg, i lighed med Udvalget for Finanskontrol.

Handling

- ✓ Kommissionen vil arrangere en **rundbordskonference om bæredygtig udvikling** med deltagelse af ca. 10 uafhængige eksperter fra et

brede fagligt spektrum, som skal rapportere direkte til Kommissionens formand i tide til forberedelsen af Kommissionens sammenfattende rapport til Det Europæiske Råds forårsmøde; den vil fremsætte henstillinger med henblik på bedre sammenhæng i Fællesskabets politik.

Med regelmæssige revisioner kan strategien tilpasses til ændringer i prioriteringerne på lang sigt

*Regelmæssige
omfattende
revisioner vil
holde
strategien på
rette kurs*

Bæredygtig udvikling er i sigens natur en langsigtet målsætning. Det er vigtigt hvert år at gøre status over udviklingen for at bevare drivkraften og opdage uforudsete vanskeligheder på et tidligt tidspunkt, men for stærk fokus på udviklingen på kort sigt og på detaljer kan få os til at tabe det større billede af syne. Det Europæiske Råds årlige gennemgang af strategien bør derfor suppleres med en mere omfattende revision ved begyndelsen af hver ny Kommissions mandatperiode.

Ved denne revision skal det undersøges, om strategien kan opfylde målet om bæredygtig udvikling. I tidens løb kan visse problemer - eller nytten af visse foranstaltninger - ændre sig, og nye mere presserende problemer kan opstå. Med sådanne regelmæssige revisioner vil EU kunne tilpasse strategien til disse ændringer og til ændringer i vores langsigtede målsætninger.

*Det er
vigtigt at
høre de
interesse-
rede parter,
også uden
for EU*

Åbnes revisionen for deltagelse fra de interesserede parter, vil det øge dens troværdighed og værdi. EU's bestræbelser på at nå frem til en bæredygtig udvikling afhænger i sidste ende af, om de enkelte mennesker og virksomhederne såvel som civilsamfundet og de lokale og regionale myndigheder fornemmer deres "medejerskab" til strategien. Udsigterne til, at offentligheden accepterer af strategien, vil blive desto bedre, jo mere strategien er baseret på en bred dialog med repræsentanter for samfundet som helhed.

Handling

- ✓ EU's strategi for bæredygtig udvikling vil blive **revideret indgående** ved starten på hver ny kommissions mandatperiode.
- ✓ Fra 2002 vil Kommissionen hvert andet år afholde et **interessentforum**, som skal vurdere EU-strategien. Kommissionen indbyder Det Økonomiske og Sociale Udvalg til at deltage i tilrettelæggelsen af dette forum.

Bilag 1: Lissabon-strategiens mål på det socialpolitiske område

Nedenfor følger en sammenfatning af de tilsagn, der blev indgået på topmøderne i Lissabon, Nice og Stockholm.

Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse

Den overordnede målsætning

- En væsentlig indsats for udrydde fattigdom.
- Hævelse af beskæftigelsesprocenten fra 67% inden januar 2005 til 70% frem til 2010. Forøgelse af antallet af beskæftigede kvinder til 57% inden januar 2005 og til over 60% frem til 2010.
- Frem til 2010: halvering af antallet af 18-24 årige, som kun har en lavere sekundær uddannelse, og som ikke er under videreuddannelse.

Foranstaltninger på EU-plan

- Bekæmpelse af social udelukkelse ved at skabe de økonomiske betingelser for større velfærd gennem højere vækst- og beskæftigelsesprocenter og ved at åbne nye veje for deltagelse i samfundet.
- En mere effektiv gennemførelse af den europæiske beskæftigelsesstrategi. Indkredsning af fælles fremgangsmåder til at bevare og forbedre arbejdets kvalitet, hvilket bør indføjes som en generel målsætning i retningslinjerne for beskæftigelsen i 2002.
- Inden udgangen af 2001, afslutning af arbejdet med at opdatere den nuværende lovgivning om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder for så vidt angår adgang til beskæftigelse, erhvervsfaglig uddannelse og forfremmelse samt arbejdsvilkår.
- I løbet af 2001: vedtagelse af forslaget om et program for social integration.
- Inden udgangen af 2001: vedtagelse af indikatorer for kvalitet i arbejdet og for bekæmpelse af social udstødelse. Inden udgangen af 2002: udvikling af indikatorer for ydelse af pasningsfaciliteter for børn og andre, over for hvem der består forsørgerpligt, og for børnetilskudsordninger. Udvikling af indikatorer til sikring af, at der ikke er diskriminerende lønforskelle mellem mænd og kvinder.

Håndtering af de økonomiske og sociale konsekvenser af den aldrende befolkning

De overordnede målsætninger

- Sikring af passende pensionsordninger såvel som sundhedssystemer og ældrepleje, samtidig med at de offentlige finansers bæredygtighed og solidariteten mellem generationerne bevares.
- Håndtering af den demografiske udfordring ved at øge beskæftigelsen, mindske det offentlige underskud og tilpasse socialsikringssystemerne, herunder pensionsordningerne.
- Forhøjelse af den gennemsnitlige beskæftigelsesprocent i EU for ældre kvinder og mænd (55-64) til 50% frem til 2010.

Foranstaltninger på EU-plan

- Udnyttelse af den åbne koordineringsmetode på pensionsområdet og udarbejdelse af en rapport om pensionernes kvalitet og bæredygtighed i lyset af de demografiske ændringer, med henblik på Det Europæiske Råds forårsmøde i 2002.
- Opstilling af sammenhængende strategier og praktiske foranstaltninger med henblik på livslang læring for alle.
- Rådet bør regelmæssigt revidere bæredygtigheden af de offentlige finanser på langt sigt, herunder de forventede ændringer som følge af de kommende demografiske forandringer, både på grundlag af de overordnede retningslinjer for den økonomiske politik og inden for rammerne af programmerne for stabilitet og konvergens.
- Udførlige drøftelser på Det Europæiske Råd i Laeken i 2001 om immigrations-, migrations- og asylpolitikken som led i opfølgningen af Tammerfors-mødet. I denne sammenhæng skal der også tages hensyn til forholdene for statsborgere fra tredjelande med lovlig bopæl i EU.
- Rådet og Kommissionen skal, i tide for Det Europæiske Råds forårsmøde i 2002, aflægge fælles rapport om, hvordan arbejdskraftens deltagelse kan øges, og hvordan vi kan fremme aktiv aldring.